

CANADA.

THE SWEDISH WEEKLY.

ARG. VI.—N:R 31.

WINNIPEG, MAN., den 4 AUGUSTI 1898.

LÖP. N:R 230

KRIGET.

MANILLA.

Denna de Filipinska öarnas nu så olyckliga hufvudstad är belägen på västra kusten af ön Luzon, ungefär 1,000 kilom. från Hongkong. Hamnen är en af de rymligaste och härligaste i världen. Sträderna äro lågländta, och der bortom synes det kringliggande landet länt bort mot de fjerran bergen. Stadens yttre företer utseendet af en förfallen fästning omgifven af 300 år gamla murkladda vallar med framför liggande breda, men öga djupa vattengravar. Dertill hör äfven ett gammalt kastell. Från hamnstränderna med sina många vägbroar och sin lifliga båtrafik gifva dessa smala och slingrande vattenvägar åt hela orten ett visst tryckt af ett tropikernas Venedig. Längs stadsvallarna och kring vikens innersta bukt löper en bred alle af mandelträd, len fashionabla världens mycket omtyckta promenadväg.

Vid stadens båda förnämligaste gator ligga en mängd präktiga byggnader till ganska måttliga pris och mestadels tillhörande kinesiska handelsmän. Kyrkorna synas fordom ha varit präktiga byggnader, innan de de utaf de ofta påkommande jordbävningarna ramponerades eller rent af lades i ruiner. Boningshusen äro konstruerade i tydligt syfte att möjligast utstå den under sommaren oildliga hetten, men påtagligen också med hänsyn till jordbävningsskaran. De äro nämligen sällan mer än två våningar höga och sakna glasrutor i fönstren. Antagligen af samma anledning har man icke vågat försöka med gaslysning, ehuru det ju finnes god tillgång på så stenokol i öarna; men ett förnämligt lagd i denna opålitliga mark skulle ju snart blifva alldeles sönderskadad.

Egendomligt nog har det dagliga livet i denna gamla tropiska stad icke mycket af intresse att bjuda främlingen. Gatorna äro tränga och erbjuda med sina tunga och drysta husfassader en karp kontrast mot det rörliga gatulifvet och glada bilden i södra Amerikas förnämligare städer. En merverkande orsak till denna stielhet är ock den skarpt markerade klasskillnaden. Spanjorerna från det europeiska moderlandet se med en vis öfverlägsenhet ned på sina öarna födda stamförvänder med mer eller mindre blandadt blod; hat och afundsjuka mot främmande nationallitter drivas ofta till ytterlighet, och det är isynnerhet kineserna, som deraf få sin dryga anpart. Någon stadligvarande enighet i politiska system eller kommunala bestämmanden kan dertill sällan åstadkommas. Staden räknar 154,000 invånare.

De förströelser Manilla har af bjuda på äro icke synnerligen omvärlande; teaterns äro kläna, konserter temligen sällsynta, men man får emellanåt höra militärmusiken spela och går om söndagarne på något dansnöje eller ser på en tuffaktning.

Infödingarnas drägt är mycket målerisk, men bäres aldrig af spanjorerna. Man får i stället se den den allmänt begagnad af de några och 20,000 cigarrarbetarne uti och omkring Manilla, af hvilka emellertid blott vid pass 1,500 äro män, de öfriga utgöras af kvinnor och barn. Klädda i dessa färgrika dräkter och med väldiga stråhaten till skydd mot den brännande solen, försäta de sitt arbete, i måleriska grupper sittande på huk å marken eller å bamburöstar, knappt ett par tum höga. De komma till sitt dagsarbete mestadels i båtar och ofta ganska långväga ifrån. Infödingarne i trakten bo i allmänhet längs flodstränderna i enkla bambuhyttor täckta med plumblad samt hafva blott få och lätt tillfredsställda behov, hvaran arbetskraften är billig.

En af de egendomligaste företeelser, som här möter den resande, äro dessa stora tvåhjuliga kärror, dragna af "vattenbufflar", hvilka allmänt begagnas som forskaffningsmedel. Körsvennen rider antingen på en af skalmarna eller på djurets rygg och styr det med ett rep fast uti en ring genom djurets nos. Dessa bufflar äro mycket läskliga och af stort värde för infödingarna som arbetsdjur; deras största nöje tyckes vara att få vältura sig i gytjan och klifva ned i vattnet, så att endast nosen sticker upp öfver ytan. De kunna godt plöja en öfversvämmad åker, till och med om de måste klifva ned ända till knäna i den utblötta marken. Buffelkens mjölk begagnas ganska allmänt i stället för vanlig komjölk, men djurens kött är oåtbart.

PORTO RICO.
Ön Porto Rico omfattar 3,668 kv. mil med en befolkning af 813,937, af hvilka 300,000 äro negrer. Där finnes 137 mil järnvägar och omkring 150 mil landsvägar, brukbara för vagnar. All annan försärl måste ske förmedelst packhästar. Där existera 470 mil telegrafnät och telefonsystem. År 1895 steg landets import till \$16,000,000 och exporten till \$14,500,000. Förnämsta staden är San Juan, belägen på en mindre ö samt förbunden medelst en bro med hufvudlandet. Hamnen är mycket svår att intränga uti, ehuru stor och djup. Andra städer äro Ponce, Mayaguez, Aquadilla o. s. v.

De förberedande steg, som tagits af franska ambassadören i Washington för en hastig fred, hade ännu ej i måndags burit frukt. Fiendtligheterna hafva ej afstannat, änskönt flere spanska besättningar kapitulera i Santiagos omedelbara närhet. Landstigningen å Porto Rico fullbordades af general Miles efter ringa motstånd från spanjorernas sida. Från Manilla hade ej i måndags hörts bekräftelse på den uppgiften, att staden skulle hafva givits sig till amerikanerna.

Spanjorerna synas villja genom sluga diplomatiska underhandlingar söka draga ut på tiden, men de Föränta Staterna villja ej veta af dylika manövrar. Deras sätt att gå till väga blir måhända lika öfverraskande för de gamle "donerna" som de amerikanska artilleristernas skjutande.

De af Föränta Staterna uppställda tredsivilkoren äro följande: Spanien afträder Porto Rico jemte andra öar i Vestindiska arkipelagen med undantag af Cuba; Spanien uppgifver sitt herravälde öfver sistnämnda ö, öfver hvilken Föränta Staterna skola hafva full kontroll, tills en stadig regering etablerats; upprättandet af kolstationer på Ladrones öarne jämte Karollinerna; Föränta Staterna taga sig af Spaniens skulder för Cuba och Porto Rico; Spanien behöfver ej betala krigsskadeersättning. Frågan om de Filipinska öarne lemnas till ett senare stadium.

Gibara en viktig stad på Cubas norra kust, öfverlemnade sig åt amerikanerna utan något som helst motstånd.

Den 28 juli funnos 4,729 sjuka i Shafers arme utanför Santiago. General Miles har så tillvida ej rönt något motstånd på Porto Rico. Intet officiellt har ännu hörts från Madrid med hänsyn till freds vilkorens antagande eller förkastande. Det tros emellertid att Sagasta kabinet förklarar sig villigt antaga vilkoren med ett par mindre förändringar. Man hoppas därför, att fred kan slutas i dagarna.

Insurgentledaren å Filipinerna, Aguinaldo, har börjat visa sig omedgörlig, och det befaras, att en större armeeekär måste användas för att hålla insurgenterna i styr.

Spanjorerna sägas under sin reträtt från de olika småstäderna å Porto Rico hafva börjat plundra och sköfva invånarnes hem, hvarjämte folket misshandlas.

Från Manila berättas, att general Merritt befarar, det insurgenterna skola visa sig omedgörliga, då det gäller att hämnas på spanjorerna, för det mångåriga förtryck de utöfvat. Generalen säger sig ännu söka skydda de belägrade mot våldsamerhet, men väntar att detta blir ett svårt uppdrag.

CANADA.

Nova Scotia.

Från Halifax meddelas, att kapten W. H. Smith afgifvit sitt utlåtande angående sammanstötningen mellan Cromartyshire och La Bourgoigne. Kaptenen finner, att både befäl och manskap å Cromartyshire äro helt och fria från någon del i olyckan; han finner vidare att La Bourgoigne ej gjorde några försök att utvika det andra fartyget; vidare att farten var alldeles för stark i den rådande tjockan samt att slutligen La Bourgoigne var långt utom sin kurs.

Quebec.

Fyra fransmän hafva återkommit från Klondike med \$50,000 hvar. Tulluppbörden i Montreal under juli månad steg till \$1,120,000.

En man vid namn Goddard försökte skjuta sin hustru men tröfades i stället svärmodern. Det torde endast vara i Sherbrook sådana "lyckokort" inträffa.

Den nyligen mellan Montreal och Quebec uppsatta koppartråden kommer snarast att kunna nyttjas af allmänheten. Telegrafaxan har ned satts betydligt genom denna tillökning i C. P. R. bolagets system, förmedelst hvilken ett större antal telegram kunna afsändas och mottagas än förut.

C. P. R. äro medförelser under juli månad i år voro mindre än under fjolåret, då de stego till \$96,427, medan de i år äro endast \$817,895. De första sex månaderna i år visa likväl en högre behållning, \$486,473.

En ej utöfvad ungdom har genom att läsa de allmänt förekommande rövarehistorierna, "dime novels", låtit sin iver att likna hjälparne i dessa böcker förläsa sig till att göra inbrott hos en handlande. Den senare öfverraskade den unge rövaren, som genast öppnade eld. Handlaren, som ej ville bli skadad, låtsades falla, illa sårad, hvarpå "banditen" tvang honom att aflägga ed att ej säga något om affären. Handlaren anmälde saken för polisen, och nu sitter den unge mannen anklagad för mordförsök.

Ontario.

Tulluppbörden för juli månad i Toronto steg till \$603,974.

Den katolska ärkebiskopen i Toronto, John Walsh, dog den 30 juli.

Omröstningen om prohibition skall äga rum tisdagen den 29 september.

Ett nytt parti har bildats i Toronto, kalladt "Canadian Patriots", af resterna af "Patrons of Industry". Boskapen i närheten af Elginburg plågas af en ny sjukdom, hvilken angriper ögonen och gör djuren blindra.

Alex. Mc D. Allan, f. d. utgiftsare af tidningen Huron Signal, har utnämns till kommissionär för Canadas fruktställning vid Paris exposition 1900.

Ångaren Chamberlaine stötte på grund vid Battle Island i Lake Superior. Båten lätsades genom att kasta största delen af lasten i sjön.

Ingenjören Mr McCarthy, som f. n. utstakar Ontario-Rainy Lakebanan har under flere dagar lodat för att finna en passende plats för broar öfver sjön i närheten af Rainy Lake. Då vattnet ej är synnerligen djupt och holmarne talrika, äro svårigheterna att finna en passende öfvergång ej särdeles stora.

Genom förändringar, som gjorts i tullagen, kunna amerikanska

sportsmän, hvilka tillbringa längre eller kortare perioder här i landet medtaga sina attiraljer och nyttja dem i 90 dagar utan att erlägga tull. Redskapen få naturligtvis ej försälas.

En kommitté, som har frågan om Canadas befallande öfverlägning, sätter f. n. i Ottawa.

Föränta Staterna hafva ändtligen betalat de \$473,000, som ådömdes af Paris-domstolen åtskilliga år sedan.

Ontarios lagstiftning öppnades i går för en kort session i förenig med sista valet.

Grand Trunk banans lokomotivförare och edare hafva haft öfverläggningar med manager Hays angående deras respektiva ställning vis-a-vis bolaget. Inga resultat öfvertillgjordes.

Rat Portage. I lördags afton afhölls i lutherska kyrkan en lyckad "icecream sociable". Kyrkan var till trängsel fylld och programmet omväxlade med sång af Stivers kvartett samt diätt af två svenska damer, guitarrspelning af Blomqvist och Bengtson samt s. skolbarn; Suttanagrufvans "band" blåste några nummer och Mr K. Flemming deklamerade ett par stycken. På planen bakom kyrkan hade en löslag byggts, och där serverades efter programmet slut icecream, hvarjämte man fick försöka s'n fiskelycka i en fiskdam.

Mr Nels Hansen i Keewatin har i dagarna fått öfver sin fader o. yngste bror från Norge.

Arbetena med vattenledningen bedrifvas raskt. Affärsförhållandena äro goda och af stabillare beskaffenhet än under boomtiden.

En sorglig olyckshändelse inträffade i lördags kväll på järnvägsbron öfver Winnipeg River-fallen. Advokaten James Fitzgerald blef nämligen, under det han vasserade öfver bro upphunnen af ett godståg, hvars varningssignaler han ej kunde höra på grund af dånat från faller, och af kofångna en kastad ned på den steniga marken 15 fot under. Han skadades så illa, att han afdö på söndagsmorgonen.

Manitoba.

Mjölprisen hafva fallit till 10c pr 100 lbs.

Båbår ankomma i vagnslaster från Rat Portage.

Utsikterna för en god skörd äro synnerligen lofvande omkring Manitoba.

Den 14 nästkommande väljer Dauphin sin förste "major" och rådgivare.

Post kommer hädanefter att föras på Northern Pacific banans bibana till Portage la Prairie.

Två vildkattor afdölo en man i närheten af Dauphin. Han blef illa klåg på ryggen, innan hjälp kom.

Flera farmare förlorade sin skörd genom en hagelstorm, som drog fram norr om Mc Gregor.

Provinciens elevatorsystem tillökas ständigt. De olika spanmålsuppköparne sägas bygga vid flera stationer.

Manitobas saltfält komma troligtvis, i händelse större kvantiteter kunna fås, att bearbetas af amerikanska kapitalister. Saltet befinner sig vid Lake Winnipegosis.

Hädanefter kan byggnadstimmer för offentliga byggnader huggas fritt å regeringsland, som ligger öppet. Offentliga byggnader omfatta kyrkor och skolor.

En man vid namn Woodward skadades genom att falla af en dressin på Deloraine banan. Han arbetade för baningenören.

Från Carman komma hugnande nyheter om en väntad god skörd.

Premier ministern Mr Greenway, som under flere år med möda och stora utgifter lyckats samla en extra fin boskapsjord på sin farm vid

Crystal City har klandrats för deltagande i olika landbruks möten i provinsen. Följden är att Mr Greenway beslutit att ej längre visa sina fina djur till andra än de, som komma för att bese hans farm. Sådant är resultatet af alltför nitiskt tadel.

Den stora karantänen vid Stony Mountain är nu endast ett minne blott. De sju hundra invånarne eller ofrivilliga fångarne tvättades i lördags och söndags samt utsändes till sina olika bestämmelseorter: Edmonton, Wetaskiwin, Duck Lake, Rosthern, Grenfell, Dauphin, Yorkton, Dominion City och Stonewall. Utom de försärlspelsade ruthenerna funnos äfven mennoniter och tyskar i sällskapet.

De norske nybyggare, som i år slagit sig ned 10 mil västerom Morris hafva plöjt och arbetat värdeliga. T. Berk som kom in i fjor har 360 acre af fint hvetes samt plöjde ytterligare 100 acre i år, Mr Spaberg har plöjt 300 acre, Mr Johnson 450, O. Gillman 60, O. Foster 125 acre och andra, som kommit in senare, hafva arbetat lika mycket i proportion. Fina hus och öfriga mangårds byggnader hafva likaledes uppförts.

Mr Streetel väntas ha va 40 mil af den nya South Eastern banan färdiga för skenläggning den 1 september.

Från Minnedosa skrives: Efter en längre tids regn synes vildret nu börja blifva stadigt. Ett par hagelstormar åtföljda af blix och åska ha gått fram öfver trakten. Så långt man har hört, har dock ingen betydligare skada anställts. Grödan ser ut att blifva god, såvida icke allt för ymnigt regn faller. I Clanwilliam har man redan begynt med kornskörden.

Exporten af smör från härvarande mejeri under juli månads två första veckor uppgick till 2000 lbs och totaltillverkningen för hela månaden beräknas till 5000 lbs.

Häromdagen hölls en söndagsskole picnic till Shoal Lake. En stor mängd lustresande syntes vilja draga fördel af det gynsamman vädret.

En lyckad konsert afhölls härstädes förliden tisdags afton. I en höll till förmån för stadens nyligen bildade musikkår.

N. W. Territorierna.

Brady, Love & Tryon bygga ele vatorer vid Indian Head och Qu'Appelle.

Entreprenör D. C. Annan dödades i en olyckshändelse på Crows Nest banan.

Sergeant Des Barres fälades att böta \$10 för onödig stränghet mot en vansinnig.

En god skörd väntas i närheten af Carnduff. Ett bonus på \$2,500 bjudes för byggnad af en kvarn med 50 tunnors kapacitet om dagen.

Guvernören, Lord Aberdeen, mottog med st. a. hedersbetygelser vid sitt afskedsbesök i Calgary. En stor skara indianer hade samlat sig för att skaka hand med drottningens ställföreträdare.

Edmonton brons färdigbyggande synes vara en långsam affär. Pelarerna äro visserligen färdiga men ritningarna för öfver byggnaden ha ännu ej kommit till hands, ehuru Minister Tarte försäkrat Mr Oliver, att de snarast skola göras i ordning.

En kines i Calgary hade fattat ägg till en person och beslut döda densamma. Till den ändan spilde han fotogen öfver människens hus och satte eld där. Försöket misslyckades och kinesen fick tre års straffarbete för besväret.

J. Urechel en nyligen anländ tysk, dödades den 28 sistlidne vid Grenfell af ett arbetståg. Han hoppade af, innan taget stannade, samt föll under hjulen och skars itu. Han efterlemnade hustru och 5 barn, för hvilka en insamling togs upp på platsen.

Hon. J. H. Ross, minister för allmänna arbetena i Territorial regeringen, har återvärdt från Slave Lake 250 mil från Edmonton. Hans intryck af landet och möjligheten af dess utveckling kommer att leda till vidare förbättring af vägarne mot nord.

Två ruthener hafva kommit i delo med lagen. Den ene Nicholas Russniak anföll en kvinna med hugg och slag samt lyckades bryta af en af hennes armar. Stöld af hö är den andres förseelse.

Skollärarne i Territorierna hafva sammanslutit sig för att bättre kunna skydda sina intressen samt befordra allt, som kan leda till undervisningens fromma.

Den nya järnvägsstationen, som nu bygges vid Moosejaw lofvat att blifva en af de finaste byggnader af detta slag mellan Montreal och Vancouver. Byggnaden blir två våningar hög samt kommer att innehålla en större matsal utom de vanliga biljettkontoren, väntsalarna o. s. v.

British Columbia.

Ett af tal har träffats med Bennett Lake Navigation Co. att föra både canadisk och amerikansk post till Dawson City, Yukon.

Den nya "guldgångren" efter den andra ankommer med återvändande guldsökare, af hvilka en del, en liten del, lyckats skrapa ihop något pänningar.

I Virginigravsan vid Rossland har en ny, rik ådra påträffats på ett djup af 300 fot. Ådran är nio fot bred och malmen gifver \$50.00 per ton.

Ett nytt lokomotivstall bygges vid Field, hvarjemte 4000 fot skenor skola läggas därstädes. Reparationsverkstäderna vid Revelstoke skola förses med bästa och modernaste maskinerier.

En f. d. Mounted Polis återkom med \$125,000, hvarjemte han har ett "claim" på Bonanza Creek.

Dawson City sägas vara full af sysslösa män i det närmaste utan föda och utan utskiter att få arbeta samt äro ej heller i stånd att börja prospekta.

Utlandet.

48 % af Spaniens utförelse utgöres af vin.

Ryssarne äro de ifrigaste pilgrimerna. Det antages, att mellan 30- a 40,000 årligen besöka Palestina.

Italien är f. n. sysselsatt med att "klämma" republiken Colombia att utbetala en större summa, som enligt före president Cleverlands dömstal tillkommer en italiensare vid namn Ceuretti. Enär Colombia varit något långsamt uti att betala summan, har en italiensk flott såndts öfver för att påskynda de sölande.

Enär Zola utstruktis från Hederslegionens namnrudda, hafva flera framstående män resignerat samt undanbedt sig att vidare nödgas bära orden.

BISMARCK ÄR DÖD.

Mannen af järn och blod har ändt ligen skattat åt förgängelsen. Slutet, som kom helt oväntadt, inträffade kl. 11 e. m. lördagen den 30 ds Bismarck var otvivelaktigt en af århundradets märkligaste män, hvars största skapelse, "Tyska kajsardömet", bildar ett storartadt monument öfver den hädangångne statsmannen och krigaren.

Bismarcks graf kommer att blifva på ett af honom själf utpekadt ställe i Sachsenwald. Han likaledes föreskref att inskriften å gravvården skulle vara enkel. Den kommer att lyda: "Prins von Bismarck, född den 1 april 1816, dog den 30 juli 1898." En trogen tjänare af kajsar Wilhelm. Bismarck efterlämnar stor förmögenhet både i jordegendomar och kontanter.

Ett nytt slags tyg tillverkas nu af dunet från höns, ankor och gäss.